

Merilin Koppel, digitaliseringsexpert
vid Estlands nationalbibliotek.

Eesti Rahvusraamatukogu,
Estlands nationalbibliotek

invånare, så det är dyrt att publicera böcker på estniska. I andra fall säger författarna nej eftersom de inte får någon ersättning när folk lånar e-böcker.

Triinu Seppam tycker att systemet är märkligt. Hon frågar sig varför tryckta böcker ses som viktigare än digitala.

– Är Romeo och Julia viktigare på papper än digitalt? Samhället har bestämt att läsning och läskunnighet är så viktigt att alla ska kunna låna böcker från biblioteken. Det spelar ingen roll om upphovsrättsinnehavarna gillar det eller inte. Vi hoppas verkligen att de ska ändra på upphovsrättslagen, men det betyder att EU måste ändra sitt informationsdirektiv.

”Nationalbiblioteket vill att 50 procent av alla periodiska skrifter och 10 procent av alla estniska böcker ska vara digitaliserade till 2018”

Hon menar att allt material måste finnas tillgängligt för att folk ska kunna läsa i framtiden, särskilt i länder med små språkgrupper.

– Om vi vill bevara vårt språk och vår kultur ligger det i samhällets intresse att ungdomar läser böcker på sitt språk. Många unga ester läser på engelska eftersom det är mer tillgängligt.

EN BIT BORT, I TALLINNS gamla stad, ligger en pampig byggnad i kalksten. Stora svarta bokstäver talar om att det är Eesti Rahvusraamatukogu, Estlands nationalbibliotek. Därinne reser sig väggarna högt mot taket. Över ingången hänger flaggor.

– Det är kommunernas flaggor, den där blåvitrandiga i mitten är Tallinns. Nationalbiblioteket började byggas under Sovjettiden men blev färdigt efter unionens fall. Det har blivit en stark symbol för Estlands självständighet, som kom 1991, säger Merilin Koppel som är digitaliseringsexpert här.

Hon håller med om att bristen på pengar är det största problemet. Själv önskar hon sig robotscurrar, i dag görs all digitalisering för hand på Nationalbiblioteket.

– Vi har ett coolt digitalt arkiv, Digar. Här finns allt digitalt material, som inte är upphovsrättsskyddat, tillgängligt för alla. Användandet ökar varje år, särskilt dagstidningarna är populära.

ETT PROBLEM ÄR att alla bibliotek kör sitt eget race. När Nationalbiblioteket digitaliserat en tidning kan de upptäcka att två lokala bibliotek också gjort det. Men under hösten ska alla bibliotek samlas och fundera på vilken riktning de ska ta.

– Vi är ett litet land och borde kunna förvara våra skatter på en enda plats, men alla har sina egna portaler. Det behövs mer kommunikation och samordning, säger Merilin Koppel.

Hon visar ner i digitaliseringsrummet.

Grå skärmar skapar små arbetsplatser med scannrar. Här har personalen digitaliserat material sedan 2006. Hittills har lite mer än två procent av allt material i landet digitaliserats. Det är 55 miljoner sidor.

– Men vi har höga mål. Nationalbiblioteket vill att 50 procent av alla periodiska skrifter och 10 procent av alla estniska böcker ska vara digitaliserade till 2018. Det är ett enormt arbete, säger Merilin Koppel.

NATIONALBIBLIOTEKET TAR också beställningar. Det kan vara privatpersoner som vill förevisa skrivböcker från barndomen eller museer som vill digitalisera dokument.

I en låda på kontoret ligger böcker som ska digitaliseras. En bild av Tolstoj fladdrar förbi.

– Det här är gamla läroböcker från sovjet-tiden. I Sovjetunionen fanns det få titlar, men de publicerades i tusental, säger Merilin Koppel. ■

Digitala katalogen

Tallinn centralbiblioteks digitala katalog Ellu, som står för e-bokslåning och läsmiljö:

Användare sedan 2012: 4 563.

Användare under 2015, till och med september: 1 604.

Lån av e-böcker sedan 2012: 36 580.

Lån av e-böcker under 2015: 7 726.

Titlar 2015: 1 290 e-bokstitlar och 2 261 köpta licenser.

Lån utanför öppet-tider: 56,4 procent.

Låntagare under 30 år: 44,5 procent.

Äldsta låntagare: Född 1926.

Språk: De flesta böckerna i Ellu är på estniska.

Digitala arkivet

Nationalbibliotekets digitala arkiv Digar:

● Består av 113 000 publikationer och 20 000 titlar. 85 000 finns gratis att läsa på nätet.

● 10 000 tillgängliga e-böcker som inte är upphovsrätts-skyddade eller där upphovspersonen gett tillstånd.

● Användes 45 000 gånger under 2012, året efter var den siffran 101 000.

● Det finns 330 000 estniska titlar i landet, varav 200 000 är böcker. Av dem är 2 procent digitaliserade.